

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Ivana Donovalová

Placení daní podle daňového řádu

Bakalářská práce

Olomouc 2013

„Prehlasujem, že som bakalársku prácu na tému Placení daní podle daňového řádu vypracovala samostatne a citovala som všetky použité zdroje.“

V Olomouci dňa 29.3.2012

.....

Ivana Donovalová

Pod'akovanie

Ďakujem JUDr. Zdenke Papouškovej, Ph.D., vedúcej mojej bakalárskej práce za cenné rady a odborné vedenie tejto práce.

Ja, nižšie podpísaná Ivana Donovalová, autorka bakalárskej práce na tému „Placení daní podle daňového řádu“, ktorá je literárnym dielom v zmysle zákona č. 121/2000 Sb., dávam týmto ako subjekt údajov svoj súhlas v zmysle § 4 písm. e) zákona 101/2000 Sb., správcovi:

Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, Olomouc 771 47, Česká republika

Na spracovanie osobných údajov v rozsahu: meno a priezvisko v informačnom systéme, a to vrátane zaradenia do katalógu, a ďalej k sprístupneniu mena a priezviska v katalógoch a informačných systémoch UP, a to vrátane neadresovaného sprístupnenia pomocou metód diaľkového prístupu. Údaje môžu byť sprístupnené užívateľom služieb Univerzity Palackého.

Realizáciu sprístupnenia zaisťuje ku dňu podania tohto prehlásenia vnútorná zložka UP, ktorá sa nazýva informačné centrum UP.

Súhlas sa poskytuje na dobu ochrany autorského diela podľa zákona č. 121/2000 Sb.

Prehlasujem týmto, že moje osobné údaje vyššie uvedené sú pravdivé.

V Olomouci dňa 29.3. 2013

.....

Ivana Donovalová

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK A SYMBOLOV

DŘ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v znení neskorších predpisov

ZSDP Zákon č. 360/1992 Sb., o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov

Obsah

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK A SYMBOLOV	5
Úvod	8
1 Základné pojmy	10
1.1. Pojem daň	10
1.1.1. Daňový systém a daňová sústava v Českej republike	11
1.2. Splatnosť dane	12
1.3. Správa daní	12
1.4. Daňové konanie	13
1.5. História daní a daňového procesu v Českej republike	13
2 Platenie daní a súvisiace pojmy	15
2.1. Zákon č. 337/1992 Sb., o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov	15
2.2. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový rád, v znení neskorších predpisov	16
2.3. Evidencia daní	17
2.4. Fáza platenia daní podľa daňového rádu	19
2.4.1. Deň platby	20
2.4.2. Lehota pre platenie dane	21
2.4.3. Spôsob platenia daní	21
2.4.4. Zálohy	23
2.4.5. Nedoplatok podľa DŘ	23
2.4.6. Preplatok podľa DŘ	24
2.4.7. Navrátenie daňového preplatku	25
2.5. Posečkání dane	26
2.6. Odpustenie dane	27
3 Platenie cestnej dane v Českej republike a na Slovensku	29
3.1. Česká republika	29
3.1.1. Cestná daň – výpočet, sadzby, zníženia zvýšenie cestnej dane	30
3.2. Daň z motorových vozidiel na Slovensku	30
3.2.1. Platenie dane	32

4 Zaistenie daní a následné sankcie v prípade nesplnenia daňovej povinnosti.....	33
4.1. Zaistenie daní.....	33
4.1.1. Zaist'ovací príkaz.....	34
4.1.2. Záložné právo.....	35
4.1.3. Ručenie.....	36
4.2. Sankcie za porušenie daňovej povinnosti.....	37
4.2.1. Pokuta podľa DŘ.....	37
4.2.2. Penále podľa ZSDP a podľa DŘ.....	38
4.2.3. Úrok z omeškania podľa ZSDP a podľa DŘ.....	39
4.2.4. Pozastavenie činnosti.....	39
4.2.5. Zvýšenie dane.....	40
4.3. Možnosti obrany proti sankciám.....	40
4.4. Odpustenie daňových sankcií podľa ZSDP.....	40
ZÁVER.....	42
Abstrakt.....	44
Kľúčové slová.....	45
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	46

ÚVOD

Tému mojej bakalárskej práce „Placení daní podle daňového řádu“ som si vybrala pretože ma daňová problematika zaujíma. Aj počas štúdia na vysokej škole som vždy mala pocit, že či už finančné právo alebo samotné daňové právo sú pre mňa veľmi zaujímavými oblasťami. Pre každý štát (až na pár výnimiek ako napr. Monako, Bahamy atď...), je vyberanie daní nevyhnutné pre „správne“ fungovanie. Predpokladám, že väčšina z nás sa s daňovou problematikou potýka vo svojom každodennom živote. Avšak častokrát si pod pojmom platenie daní predstavujeme len okamžik splnenia daňovej povinnosti (prípadne podanie daňového priznania). O procesoch a pojmoch, ktoré s platením daní súvisiacia vie minimum bežných ľudí.

Cieľom mojej bakalárskej práce je vymedzenie a analýza pojmov týkajúcich sa platenia daní a budem sa snažiť danú problematiku priblížiť čitateľovi.

Práca bude členená do štyroch kapitol. V prvej kapitole objasním základné pojmy ako daň, daňová sústava, daňové konanie, správa daní a históriu daní a daňového procesu v Českej republike. Myslím si, že je podstatné pre lepšie pochopenie, zrozumiteľnosť a následne aj ľahšiu orientáciu v problematike, vysvetliť tieto pojmy a až následne prejsť k tým menej známym a zložitejším.

V druhej kapitole najprv uvediem zákonné pramene platenia daní. Následne ozrejším evidenciu daní, čo je proces úzko súvisiaci s platením daní. Ďalej prejdem už priamo k samotnému procesu platenia daní a jeho fázam, spôsobom prípadne možnému vzniku nedoplatku či preplatku.

V tretej kapitole uvediem porovnanie platenia cestnej dane na Slovensku a v Českej republike. Táto daň, mi je značne blízka a spomínané dva štáty, pokladám za dosť úzko prepojené, hlavne z historického a politického hľadiska. Danú oblasť objasním najprv po teoretickej stránke, kde následne analyzujem aj odlišnosti v daných štátoch. Do tejto kapitoly začlením aj prieskum, ktorý bude zameraný na úroveň informovanosti mladých ľudí v oblasti platenia cestnej dane, či už na Slovensku alebo v Českej republike.

V poslednej kapitole sa zameriam na zaist'ovacie inštitúty pri platení daní a následné sankcie v prípade nesplnenia daňovej povinnosti. Existenciu týchto inštitútov pokladám za nevyhnutnú. Aj keď platenie daní je zákonom stanovená povinnosť asi neexistuje subjekt, ktorý by platil dane rád a dobrovoľne. A ako som už zmieňovala platenie daní je pre fungovanie štátu nevyhnutné, musia existovať aj inštitúty, ktoré to určitým spôsobom „poistia“, prípade „postrašia“ postihom, teda sankciou.

1 Základné pojmy

Témou mojej práce je platenie daní. Predtým, než začnem písať o samotnom platení, pokúsím sa vysvetliť základné rozdelenie daní a v skratke pojem daň definovať. Ďalej v tejto kapitole stručne zachytím splatnosť dane (ako teoretický pojem), správu daní, daňové konanie a na záver kapitoly históriu daní a daňového procesu. Myslím si, že je dôležité na začiatok objasniť tieto pojmy a až následne prejsť priamo k samotnému plateniu daní.

1.1. Pojem daň

V Českej republike existuje ohľadne vymedzenia pojmu „daň“ pomerne prepracovaná teória. Tak ako tória právna, tak aj ekonomická. V súčasnej dobe možno vyvodit' nasledujúce hlavné znaky daní. Dane sú:

- peňažné plnenia (hradiť daň nepeňažnou formou nie je možné)
- zákonné (dane možno ukladať len na základe zákona)
- nedobrovoľné (je uložená povinnosť hradiť dane)
- nenávratné (dane sa daňovým subjektom nevracajú)
- neúčelové (úhrada dane nie je určená na konkrétny účel)
- neekvivalentné (absentuje bezprostredné protiplnenie zo strany verejnej moci)
- nesankčné (daň nie je sankciou za nesplnenie povinnosti)
- spravované štátom alebo inými osobami verejného práva (verejnoprávnymi korporáciami)
- príjmom verejného rozpočtu.

Z uvedeného je možné vytvorit' nasledujúcu obecnú definíciu daní. Dane sú neúčelové, nenávratné, neekvivalentné a nesankčné povinné peňažné plnenia ukladané na základe zákona, spravované štátom alebo inými osobami verejného práva, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu.¹

Pod legislatívnu skratku „daň“ môžeme rozumieť: dane, poplatky, odvody, zálohy na tieto príjmy a odvody za porušenie rozpočtovej kázně, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu,

¹ BOHÁČ, Radim. Teoretický pohľad na právni úpravu rozpočtového určení daní poplatku a jiných obdobných penezitých plnění. *Dane a finance*, 2012, č. 3, s. 3

územných rozpočtov, štátnych fondov alebo Národného fondu. Naopak za daň sa nepovažujú penále, zvýšenie daní, náklady daňového konania, úroky, ktoré sa posudzujú ako príslušenstvo dane.²

1.1.1. Daňový systém a daňová sústava v Českej republike

Daňový systém a daňová sústava sú frekventovanými pojmami používanými pri výklade daňovej problematiky, niekedy však dochádza k ich zamieňaniu. Daňová sústava (viď príloha č.1) predstavuje súhrn daní vyberaných v určitom štáte v určitom čase. Z právneho hľadiska to sú jednotlivé dane upravené v daňových zákonoch.

K faktorom podmieňujúcim členitosť daňovej sústavy patria:

- veľkosť štátu
- organizačné členenie štátu (štát unitárny alebo zložený)
- forma a intenzita zapojenia štátu do medzinárodných integračných procesov.

Daňový systém je širší pojem. Môžeme ním rozumieť:

- a) sústavu daní
- b) právne, organizačne a technicky konštituovaný systém inštitúcií, ktoré zabezpečujú správu daní, ich vymeriavanie, vymáhanie a kontrolu
- c) systém nástrojov, metód a pracovných postupov, ktoré tieto inštitúcie uplatňujú vo vzťahu k daňovým subjektom, prípadne voči ďalším osobám.

Na tvorbe a usporiadaní daňového systému sa podieľajú aj ďalšie faktory, ktoré podmieňujú podobu daňovej sústavy. K dlhodobým faktorom patria hlavne demografické, technologické a ekologické zmeny. Krátkodobým faktorom je napr. zmena politického vnímania niektorých funkcií daní a verejných financií ako následok výsledku volieb.³

Daňový systém musí byť odrazom existujúcich základných ekonomických vzťahov v spoločnosti, vyjadrením cieľov a zámerov finančnej politiky štátu. Daňový systém má byť konštruovaný tak, aby sa stal jedným z významných finančne ekonomických nástrojov politiky štátu.

Racionálny daňový systém musí byť stabilný, vytvorený na dlhšie časové obdobie. V jeho základnej koncepcii, hlavne v základnom daňovom zaťažení daňových subjektov, by v krátkych časových intervaloch nemalo dochádzať k významnejším zmenám. Predpokladom úspešného fungovania daňového systému je i jeho primeraná výnosnosť s cieľom kryť výdaje štátnych potrieb (prípadne ich podstatnú časť). Bolo by neúčelné a neefektívne zavádzať v

² aktuálne znenie: zákon č. 337/1992 Sb., o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov

³ GRUŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty. 3. akt. a dopl. vydání.* Praha: Linde, 2009. 118-119 s.

rámci daňového systému také druhy daní, které mají charakter evidenčný, poriadkový, kontrolný a pod...⁴

1.2. Splatnosť dane

Splatnosťou dane je okamžik, s ktorým je spojené prevedenie platobnej povinnosti poplatníkom, t.j. zaplataenie dane. Poplatník môže daň zaplatiť jednorázovo (naraz), pomocou záloh (poplatník odvádza povinne zálohy pred vymeraním daňovej povinnosti, potom môže vzniknúť preplatok či nedoplatok), na základe splátok (postupné plnenie už po vymeraní daňovej povinnosti), alebo môže byť daň zaplataená formou zrážky dane (platca dane zrazí daň z poplatníkovho príjmu a pod svoju majetkovú zodpovednosťou ju odvedie).⁵

Myslím si, že pre proces platenia daní je okamžik samotného zaplataenia a teda splnenia platobnej povinnosti zásadný. Taktiež pokladám za veľmi prínosné možnosť splátok, pretože pre niekoho by mohla byť jednorázová platba finančne náročná. Na druhej strane to však podľa mňa nemožno pokladať len za čisto pozitívne, pretože tak ako je to výhoda pre daňový subjekt, tak to je nevýhodné pre štátny rozpočet. Avšak tak ako uvádzam v nasledujúcom judikáte, táto možnosť podať žiadosť o povolenie splátok musí byť poskytnutá.

Sťažovateľ má v každom prípade právo podať žiadosť o povolenie splátok, správca dane je povinný o nej rozhodnúť. Toto rozhodnutie však správca dane činí na základe svojho právneho uváženia, to znamená, že v rozhodnutí musí objektívne posúdiť žiadateľom uvedené dôvody, avšak zákon nestanoví za akých konkrétnych okolností má žiadateľ na povolenie splátok nárok.⁶

1.3. Správa daní

Správa daní je podľa zákona postupom so stanoveným cieľom, t.j. správnym zistením a stanovením daní a zabezpečením ich úhrady. Základný zákon pre správu daní je daňový ráđ. Je treba mať na pamäti, že nejde len o tento zákon, ani o právne predpisy na úrovni ústavných zákonov a zákonov, ale aj o ďalšie v súlade s nimi vydané právne predpisy nižšej právnej sily,

⁴ GRÚŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty. 3. akt. a dopl. vydání.* Praha: Linde, 2009. 120-121 s.

⁵ JÁNOŠÍKOVÁ, P., MRKÝVKA, P., TOMAŽIČ, I. *Finanční a daňové právo.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 303-304 s.

⁶ Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 19. 3. 2008, č. j. 9 Afs 131/2007-53

či už sa jedná o vyhlášky, nariadenia alebo napr. právne predpisy vydané územnými samosprávnymi celkami.⁷

Správa daní je jedným z úsekov štátnej správy, jej úlohou je v súlade so zákonom zaistiť prostriedky do verejných rozpočtov, štátneho rozpočtu, územných rozpočtov (obcí, krajov), štátnych fondov a Národného fondu. Správou dane sa rozumie právo činiť opatrenia potrebné k správne a úplnému zaisteniu, stanoveniu a splneniu daňových povinností. Jedná sa hlavne o právo vyhľadávať daňové subjekty, dane vymerať, vybrať, vyúčtovať, vymáhať alebo kontrolovať podľa zákona ich splnenie v stanovenej výške a dobe.⁸

1.4. Daňové konanie

Daňový rád sa snaží deficit vymedzenia pojmu daňové konanie odstrániť, keď mu venuje samostatnú hlavu tretiu, časť tretiu. Podľa § 134 odst.1 DŘ sa daňové konanie vedie za účelom správneho zaistenia a stanovenia dane a zabezpečenia jej úhrady a končí splnením alebo iným zánikom daňovej povinnosti, ktorá s touto daňou súvisí. Z toho vyplýva, že predmetom daňového konania je konkrétna daň.

Pre daňové konanie je typické, že na rozdiel od súdneho alebo obecne správneho konania nie je vymedzené formálnym zahájením konania a jeho ukončením, vydaním alebo vyhlásením rozhodnutia. Toto vymedzenie je možné nájsť len u čiastkových daňových konaní. Je teda nutné akceptovať špecifickosť daňového konania spočívajúcu v tom, že prebieha súvisle, nepretržite s existenciou daňovej povinnosti, pokiaľ nie je dosiahnutý cieľ (správa daní). Daňový rád vyriešil otázku povahy daňového konania tak, že sa jedná o: „jediné kontinuálne konanie s tým, že sa toto konanie skladá z čiastkových konaní“.

Zákonná úprava komplexného daňového konania odstránila spor doterajšej doktríny ohľadne povahy ohľadne jeho povahy, ale žiadnu zásadnú zmenu, ako sa zdá neprišla. Skutočnosť, že sa fenomén komplexného daňového konania do značnej miery vymyká charakteristikám ostatných známych konaní, nemusí mať ani žiadny dopad na aplikačnú prax. To však na isto postaví až samotná aplikačná prax.⁹

1.5. História daní a daňového procesu v Českej republike

Daň, ako jeden z finančne-právnych inštitútov vznikla súbežne so štátom a s ním sa i vyvíjala a prispôbovala sa jeho potrebám. Tak ako sa vyvíjala spoločnosť, tak dochádzalo

⁷ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný pruvodce novým daňovým rádom*. Praha: VOX a.s., 2011. 12 s.

⁸ aktuálne znenie: zákon č. 337/1992 Sb, o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov

⁹ ALEXA, Karel. Pojem daňového řízení v novem daňovém řádu. *Dane a finance*, 2012, č. 2, s. 8-14

k posunu názorov na postavenie a úlohy daní. V podmienkach súčasného trhového hospodárstva dane slúžia nie len na obstarávanie finančných prostriedkov pre potreby štátu, ale zároveň majú pôsobiť na chovanie podnikov aj jednotlivých domácností s cieľom odstraňovať poruchy hospodárskeho rastu a zabezpečovať hospodársku rovnováhu. Zameranie daní sa tak postupne stále viac orientuje na vzťahy k trhu a jeho subjektom.¹⁰

Po vzniku Československej republiky bol daňový proces upravený v roku 1927 len v rámci priamych daní zákonom č.76/1927Sb. V roku 1953 nasledovalo vydanie vyhlášky ministerstva financií č.162/1953 Ú. I., ktorou sa upravuje konanie vo veciach daňových a vydávajú sa spoločné predpisy k prevádzaniu daňových zákonov. Táto vyhláška bola v roku 1962 nahradená vyhláškou ministerstva financií č.16/1962Sb., o konaní vo veciach daní a poplatkov.

Obidve vyhlášky boli vydané ako prevádzacie predpisy k hmotne- právny daňovým zákonom na základe zmocnení v nich uvedených. Samostatnej právnej úpravy prevádzanej zákonom sa daňový proces dočkal až 5. mája 1992 prijatím zákona č.337/1992Sb., o správe daní a poplatkov, s účinnosťou od 1.1. 1993 (ďalej len ZSDP), v rámci novej daňovej sústavy vytvorenej po roku 1989. Zákon bol prijímaný v dobe trvania Českej aj Slovenskej federatívnej republiky, v ktorej boli rozdelené legislatívne kompetencie medzi Federálne zhromaždenie a národné rady republík, teda Českú národnú radu a Slovenskú národnú radu. Procesné daňové predpisy boli v kompetencii republikových národných rád.¹¹

¹⁰ Grůň, L. *Finanční právo a jeho instituty*. Praha: Linde, 2004. 83 s.

¹¹ KOBÍK, J. , KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný príručka novým daňovým řádem*. Praha: VOX a.s., 2011. 5 s.

2 PLATENIE DANÍ A SÚVISIACE POJMY

Keď hovoríme o platení daní za dva základné zákony pri tomto procese pokladám zákon č.337/1992 Sb., o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov a samozrejme pomerne nový procesný predpis v daňovej oblasti zákon č.280/2009Sb., Daňový rád, v znení neskorších predpisov.

Samotné „platenie daní“ je pojem, s ktorým sa každý z nás stretáva vo svojom každodennom živote, ale málo kto si naozaj dokáže predstaviť, čo toto slovné spojenie vlastne znamená. Myslím si, že mnohí z nás si pod tým predstavujú len samotné splnenie (zaplatenie) daňovej povinnosti. Ja sama som predtým, než som začala písať túto prácu poriadne nevedela, čo všetko táto téma vlastne zahŕňa.

V nasledujúcej kapitole sa najprv zameriam na už spomínané zákonné pramene platenia daní, taktiež na evidenciu daní, ktorú bližšie vysvetlím v samotnej podkapitole. Pre mňa novým a pomerne zaujímavým pojmom je odpustenie dane, pretože predtým som vôbec netušila, že takáto možnosť v Českom štáte (taktiež ani v Slovenskom), vôbec existuje.

2.1. Zákon č. 337/1992 Sb., o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov

Zákon o správe daní a poplatkov (ďalej len ZSDP), bol do dnešného dňa 58 krát novelizovaný. Len malé percento tvorili samotné novely, ktoré predstavovali vecný zásah do konštrukcie zákona. Jedným z dôvodov novelizácie ZSDP bolo odstránenie niektorých čiastočných nedôsledností a nepresností, ktorými bolo z valnej časti vyhovené aj požiadavkám podnikateľskej sféry. Poslednou, najpočetnejšou a najrozsiahljšou kategóriou prijatých noviel sú len reakcie na najrôznejšie zmeny predpisov zo všetkých právnych odvetví, ktoré na daňovú procesnú úpravu bezprostredne nadväzujú alebo sa jej týkajú. Tieto kategórie zmien neboli väčšinou vyvolané návrhmi Ministerstva financií, ale návrhmi iných rezortov, poprípade poslaneckými iniciatívami.¹²

Právna úprava ZSPD zahŕňovala širšie poňatie správy daní. Podľa § 1 odst.2 ZSPD sa správou dane rozumie: „Právo činiť opatrenia potrebné k správne a úplnému zisteniu, stanoveniu a splneniu daňových povinností, hlavne právo vyhľadávať daňové subjekty, dane

¹² Baxa J. a kol. *Daňový rád, Komentár, Príloha č.2.1.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 1573 s.

vymerať, vybrať, vyúčtovať, vymáhať alebo kontrolovať podľa tohto zákona ich splnenie v stanovenej výške a dobe.“¹³

2.2. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový rád, v znení neskorších predpisov

Predmetom úpravy daňového rádu je podľa § 1 odst.1 daňového rádu „*postup správcov daní, práva a povinnosti daňových subjektov a tretích osôb, ktoré im vznikajú pri správe daní.*“¹⁴

Postupne sa takmer 10 rokov pripravoval nový daňový proces. Táto snaha bola zavŕšená dňa 22.7.2009 prijatím zákona č.280/2009Sb., Daňový rád (ďalej len DŘ), ktorý bol rozoslaný v zbierke zákonov a teda platný dňom 3.septembra 2009, s účinnosťou od 1.1. 2011. V medziobdobí bol daňový proces pomerne razantne podrobený judikatúre Ústavného súdu ČR a aj Najvyššieho správneho súdu ČR, pričom závery vyplývajúce z jednotlivých judikátov prispeli k zmene praxe správcov dane a predovšetkým k dotvoreniu predlohy zákona, ktorým bol nový daňový proces prijatý.

Možno konštatovať, že judikatúra určitým spôsobom suplovala teóriu daňového práva, hlavne procesu, ktorá nebola ucelene rozvíjaná a odbor daňového práva nie je bežne vyučovaný ako samostatný odbor na právnických fakultách. Je treba podotknúť, že hoci sa jedná o rekodifikáciu, tak zákon nesie znaky evolučného vývoja, čo vyplýva z objektívne existujúcich pravidiel, ktorým je správa daní podrobená vo všetkých porovnateľných právnych štátoch, pričom procesné zákony často krát existujú už od začiatku minulého storočia. Avšak určitým spôsobom sa vyvíjala daňová terminológia, procesná terminológia pod vplyvom rekodifikácie obecného správneho konania prevádzanej zákonom č.500/2004Sb., Správni rád.¹⁵

Legisvakačná lehota tohto zákona bola dosť dlhá, čo môžeme logicky vysvetliť tým, že sa jedná o prijatie nového zákona, ktorý obsahuje celý rad zmien, nových inštitútov a tým, že sa týka širokého spektra verejnosti (právnikov aj laikov), a preto musela byť poskytnutá dostatočne dlhá doba na to, aby sa aj tieto osoby bez právneho či ekonomického vzdelania mohli s danými zmenami zoznámiť.¹⁶

¹³Úplné znení zákona č. 337/1992 Sb., ke dni 31.12.2010 [online]. Pracepropravniky.cz 1. januára 2011 [cit. 31. januára 2013]. Dostupné na <<http://www.pracepropravniky.cz/zakony/zakon-o-sprave-dani-a-poplatku>>

¹⁴ aktuálne znenie: zákon č. 280/2009 Sb., Daňový rád, v znení neskorších predpisov

¹⁵ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný príručce novým daňovým řádem*. Praha: VOX a.s., 2011. 5 s.

¹⁶ ŠPÍRKOVÁ, Taťána a kol. *Tendence daňového a celního práva v 21. století*. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o.p.s., 2011. 84-85 s.

Pri elementárnom členení ustanovení právnej úpravy daní – daňového práva – je možné rozlíšiť hmotne-právne ustanovenia a procesne-právne ustanovenia. V svojej podstate bol proces zverený daňovému rádu až na odchýlky, ktoré nutne vychádzajú z rozdielnosti jednotlivých druhov daní a tie sú potom prijaté v rámci hmotne-právnych daňových zákonov. Úplne samovoľne ako v judikatúre, tak aj v bežnej praxi sa pre tento procesný zákon vyvinul názov „daňový rád“. Pri teoretickom posudzovaní tohto názvu sú vyslovované pochybnosti o tom, či v porovnaní s inými „řádmi“ českého práva nie je pri použití tohto názvu pre procesný zákon chybná tá okolnosť, že daňový rád obsahuje aj istú mieru hmotne-právnych ustanovení.

S ohľadom na zjednocujúcu úlohu daňového rádu v rámci daňového subsystému možno považovať za logické, že tie ustanovenia hoci aj hmotne-právneho charakteru, ktoré sú spoločné pre všetky daňové zákony a nevyžadujú odchylné pojmávanie, budú uvedené v spoločnom zákone a nebudú opakované v ďalších daňových zákonoch, čím sa posilňuje zjednocujúca úloha daňového rádu.¹⁷

V odbornom článku¹⁸, som sa stretla z názormi, resp. polemikami o tom či bolo nutné prijať v procesnej oblasti daňového práva novú právnu úpravu, teda daňový rád. Kritizovaná bola neprehľadnosť a nezrozumiteľnosť predchádzajúceho predpisu ZSDP. Autor tohto článku pôsobí skôr skeptickým, až negatívnym dojmom voči novej právnej úprave, ale ja pokladám DŘ za prehľadný predpis a teda si myslím, že jeho prijatie bolo pozitívnym krokom. Napr. na rozdiel od ZSDP, ktorý neobsahuje úpravu, ktorá sa týka možnosti zaplatenia dane z dôvodu účinnej ľútosti, DŘ túto možnosť upravuje v §148 odst.7. To je z môjho pohľadu „pozitívna novinka“.

2.3. Evidencia daní

Evidencia daní je proces s platením daní úzko súvisiaci a teda pokladám za nanajvýš potrebné ho zmieniť ešte pred samotnou fázou platenia daní. Podľa môjho názoru je samotná evidencia nevyhnutná pre „správne fungovanie platenia daní“. Aj keď, ako je možné vidieť podľa judikátu, nie vždy je tomu tak. Správca dane ako aj daňový dlžník majú možnosť kontrolovať stav daňového účtu, čo pokladám za výhodu pri platení daní, vytvára to určitú prehľadnosť.

¹⁷ KOBÍK, J. , KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný průvodce novým daňovým řádem*. Praha: VOX a.s., 2011. 6 s.

¹⁸ ŠMEJKAL, Viktor. Ke konceptu daňového procesu jakožto samotného odvětví práva. *Dane a finance*, 2012, č. 5-6, s 23

Predmetom evidencie daní, ktorú vedie správca dane, je zaznamenávanie vzniku, stanovenia, splnenia, poprípade iného zániku daňových povinností, a z toho vyplývajúcich preplatkov, nedoplatkov a prípadných prevodov; tieto údaje sú evidované na osobných daňových účtoch.

Osobní daňový účet je vedený pre jednotlivé daňové subjekty oddelene za každý druh dane. S ohľadom na prehľadnosť evidencie daní môže byť daný druh dane rozčlenený na niekoľko častí, o ktorých sa vedú samostatné osobné daňové účty. Údaje na osobných daňových účtoch sú preukázateľným spôsobom evidované v písomnej alebo elektronickej podobe na základe dokladov, ktoré zachytávajú všetky zmeny prevádzané na osobných daňových účtoch a ktoré sú potvrdené úradnou osobou.

Tieto doklady sú:

- a) predpisné doklady
- b) odpisné doklady,
- c) platobné doklady,
- d) opravné doklady.

Správnosť evidencie osobných daňových účtov mesačne odsúhlasí správca dane podľa dokladov, ktoré obdrží od poskytovateľa platobných služieb, poprípade ďalších dokladov o vykonaní platby.¹⁹

V prípade, že k úrade dane dochádza na základe vymáhania nedoplatku, čiastky vymožené jednotlivými spôsobmi vymáhania sa evidujú na osobnom depozitnom účte daňového subjektu. Vymožené čiastky následne prevedie správca dane na osobný daňový účet daňového subjektu s dátumom platby evidovaným na osobnom depozitnom účte. Rovnako iné čiastky evidované na osobnom depozitnom účte, napr. v prípade predaja nehnuteľnosti čiastky, ktoré sú predmetom rozvrhového konania, sa prevádzajú podľa právomocného rozhodnutia správcu dane o rozvrhu alebo na základe právomocného uznesenia súdu o výsledku rozvrhového konania.

Zákon dosť komplikuje príjem čiastky, ktorú daňový subjekt dobrovoľne uhradí potom, čo bol úplne neformálne napomenutý. Túto platbu správca dane podľa ustanovenia §150 odst.6 DŘ prijíma a eviduje na osobnom depozitnom účte daňového subjektu, aj keď sa jedná len o oneskorenú platbu daňového subjektu. Takto získanú čiastku prevedie správca dane na osobný daňový účet s dátumom platby evidovaným na osobnom depozitnom účte.

¹⁹ aktuálne znenie: zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád, v znení neskorších predpisov

Pre použitie tejto platby platí režim ustanovenia §152 DŘ, pričom je irelevantné aby ohľadne akéhokoľvek nedoplatku bol daňový subjekt napomenutý.

V posledných rokoch sa v rôznych právnych úpravách, najmä v tých, ktoré nejakým spôsobom regulujú vstup do profesie, rozmohla požiadavka o predloženie potvrdenia bezúčelnosti na daniach. Hlavne k tomuto účelu je správca dane povinný na žiadosť daňového subjektu vystaviť z evidencie daní potvrdenie o stave jeho osobného daňového účtu. Z tohto potvrdenia musí byť zrejmý pôvodný deň splatnosti, poprípade náhradný deň splatnosti jednotlivých daní.²⁰

Sťažovateľ reklamoval nesprávnu výšku stavu osobného daňového účtu. Podľa §62 odst.1 DŘ, je predmetom evidencie príjmov, ktorú vedú správcovia dane, zachytávanie daňových a platobných povinností, ich úhrady alebo zániku a z toho vyplývajúcich daňových preplatiek a nedoplatkov. Tieto údaje sú evidované na osobných účtoch jednotlivých daňových dlžníkov oddelene za každý druh dane. Podľa odst.7 toho istého ustanovenia sa z údajov evidencie daní daňovým dlžníkom na ich žiadosť vystavujú potvrdenia o stave ich osobného účtov a pre potreby správcu dane výkazy nedoplatkov.²¹

Možnosť získať potvrdenie o stave daňového účtu, by podľa mňa mala fungovať skôr ako výhoda, no v tomto prípade si myslím, že sa stala len zbytočnou komplikáciou, pretože samotný sťažovateľ asi nepochopil akým spôsobom sa táto možnosť uplatňuje.

2.4. Fáza platenia daní podľa daňového rádu

Úprava platenia daní v rámci daňového procesu je veľmi významná preto, že iné procesné predpisy, podľa ktorých sa postupuje pri stanovení najrôznejších peňažných plnení, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu, štátnych finančných aktív alebo rezervných fondov organizačnej zložky štátu, alebo rozpočtu územných samosprávnych celkov, teda rozpočtu obce alebo kraja, poprípade príjmom štátneho fondu alebo národného fondu, ako aj peňažné plnenia, ktoré náležia do rozpočtu Európskej únie, postup pri platení stanovených čiastok vôbec alebo dostatočne neriešia.

Cieľom správy daní je vedľa stanovenia dane, taktiež zabezpečenie ich úhrady. Deje sa tak vo fázy platenia daní. Pojem platenie dane zahŕňa okrem evidovania daní, taktiež ich vyberanie, zaistenie, vymáhanie a s tým súvisiace úkony. Samotnú inkasnú časť je možné potom rozdeliť podľa toho či ide o dobrovoľnú úhradu alebo úhradu nedobrovoľnú. Zvýšený

²⁰ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný príručka novým daňovým rádom*. Praha: VOX a.s., 2011. 44-45 s.

²¹ Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 29. 3. 2006, č. j. 2 Afs 150/2005

význam má platobná časť vzhľadom na skutočnosť, že v súlade s §106 odst.3 správneho řádu, podľa procesných pravidiel tu obsiahnutých, budú postupovať aj orgány verejnej moci v rámci tzv. delenej správy.

Daňový řád rovnako ako predchádzajúci zákon (ZSDP), stanoví poradie jednotlivých daňových povinností, v ktorom sú platby smerované na konkrétnu daň použité. Správcovi dane daňový řád neumožňuje aby podľa svojho správneho uváženia alebo konkrétnej situácie použil došlú finančnú čiastku na inú úhradu, ako na tú na ktorú bola určená, ak mu to príslušné ustanovenie daňových zákonov neumožňuje. Ak by použil došlú platbu na úhradu povinnosti, ktorú mu výslovne zákon neumožňuje, je možné označiť tento postup za nezákonný.

Poradie úhrady je nasledovné:

- a) Nedoplatky na dani
- b) Nedoplatky na príslušenstve dane
- c) Vymáhané nedoplatky na dani
- d) Vymáhané nedoplatky na príslušenstve dane

Oproti predchádzajúcej úprave však došlo k podstatnej zmene. Prioritné už nie je hradenie nákladov konania, ale úhrada dane pred jej príslušenstvom. Úhrada dane vymožennej jednotlivými spôsobmi vymáhania sa použije na úhradu nedoplatkov evidovaných u daňového správcu dane postupne podľa týchto skupín:

- A) Nedoplatky na dani vymáhanej daným spôsobom vymáhania
- B) Nedoplatky na príslušenstve dane vymáhanej daným spôsobom vymáhania

Primárnym kritériom pre určenie, na ktorú platbu dane (príslušenstva dane) bude úhrada započítaná na prvom mieste, je rozhodujúce aká stará je daná pohľadávka. Platí obecné pravidlo, že najprv sú hradené najstaršie nedoplatky.²²

Zákon určuje presné poradie, podľa ktorého, správca dane použije platby poplatníka na úhradu daňových povinností. Je neodškriepiteľné, že úhrada penále z platieb poplatníka je až na poslednom mieste.²³

2.4.1. Deň platby

Určenie dňa platby prešlo pomerne razantným vývojom tesne pred prijatím nového daňového řádu. Pôvodne pri bezhotovostnom styku bol za deň platby považovaný deň odpisu

²² HORTOVÁ, Z. *Správa daní podle daňového řádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 127 s.

²³ Rozsudok krajského súdu v Hradci Králové zo dňa 2. 9. 2002, čj. 30 Ca 182/2001

čiasťky z účtu daňového subjektu, následne od novembra 2009 bol za deň úhrady považovaný deň, kedy platba bola pripísaná na účet poskytovateľa platobných služieb, ktorý vedie účet správcu dane.

Podľa ustanovenia §166 DŘ, sa za deň platby považuje u platby, ktorá bola prevedená poskytovateľom platobných služieb alebo prevádzkovateľom poštových služieb, deň, kedy bola platba pripísaná na účet správcu dane. Pokiaľ sa jedná o platbu v hotovosti, tak sa za deň platby považuje aj naďalej deň, kedy úradná osoba platbe prevzala.²⁴

2.4.2. Lehota pre platenie dane

Nedoplatok nemožno vybrať a vymáhať po uplynutí lehoty pre platenie dane, ktorá činí 6 rokov. Lehota pre platenie dane začne bežať dňom splatnosti dane. Ak ide o nedoplatok z čiasťky dane, ku ktorej úhrade bola stanovená náhradná lehota splatnosti, začne lehota pre platenie bežať náhradným dňom splatnosti dane. Ak bol pred uplynutím lehoty pre platenie dane správcom dane učený úkon prerušujúci bežanie lehoty, beží lehota pre platenie dane znovu odo dňa, v ktorom bol tento úkon vykonaný.

Úkonom prerušujúcim beh lehoty pre platenie dane je:

- a) zahájenie exekučného konania
- b) zriadenie záložného práva
- c) oznámenie rozhodnutí o posečkání

Lehota pre platenie dane nebeží po dobu:

- a) vymáhania dane súdom alebo súdnym exekútorom
- b) prihlásenie daňovej pohľadávky do konkurzného konania alebo do verejnej dražby
- c) daňovej exekúcie zrážkami zo mzdy
- d) dožiadanie medzinárodnej pomoci pri vymáhaní nedoplatku.

Lehota pre platenie dane končí najneskôr uplynutím 20 rokov od jej počiatku. Ak ide o nedoplatok zaistený záložným právom, ktoré sa zapisuje do príslušného verejného registru, zaniká právo vybrať a vymáhať nedoplatok uplynutím 30 rokov po tomto zápise.²⁵

2.4.3. Spôsob platenia daní

Daň sa platí príslušnému správcovi dane v českej mene. Ak je platba poukázaná v cudzej mene, zaeviduje ju správca dane na osobný daňový účet daňového subjektu vo výške, v akej mu bola pripísaná na účet v českej mene.

²⁴ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný průvodce novým daňovým řádem*. Praha: VOX a.s., 2011. 46 s.

²⁵ HORTOVÁ, Z. *Správa daní podle daňového řádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 138 s.

Daň možno platiť:

A) bezhotovostným prevodom z účtu vedeného u poskytovateľa platobných služieb na príslušný účet správcu dane

B) v hotovosti

1. prostredníctvom poskytovateľa platobných služieb alebo poštovým poukazom na príslušný účet správcu dane
2. úradnej osobe poverenej prijímať tieto platby, pričom súčet platieb na všetky druhy dane za jeden daňový subjekt nesmie v priebehu jedného kalendárneho dňa u jedného správcu dane presiahnuť čiastku 500 000 Kč
3. šekom, ktorého preplatenie je zaistené poskytovateľom platobných služieb
4. daňovému exekútorovi, ak ide o platbu pri daňovej exekúcii
5. oprávnenej úradnej osobe, ak ide o platbu poriadkovej pokuty

C) kolkovými známkami, ak to stanoví zákon

D) preplatkom na inej dani.²⁶

Platbu v hotovosti je povinný prijať taktiež daňový exekútor, pokiaľ dlžník nechal situáciu zájsť tak ďaleko, že sa voči nemu zahajuje alebo už bola zahájená exekúcia. K ďalšej platbe v hotovosti dochádza v prípade predtým nazývanom blokovom konaní pri uložení poriadkovej pokuty, teda priamo správcovi dane, ktorý pokutu ukladá.

K úhrade kolkovými známkami je ministerstvo financií vydalo vyhlášku (vyhláška č.383/2010Sb., o kolkových známkach), v ktorej stanoví podobu kolkových známok, hodnoty, v ktorých sa vydávajú, náležitosti ich evidencie, spôsob platenia pri ich použití, zaobchádzanie s nimi, ukončenie ich platnosti, vrátane spôsobu a lehoty pre vysporiadanie ich nevypotrebovaných zásob a taktiež aj ďalšie technické náležitosti.²⁷

S ohľadom na novú štruktúru Finančnej správy Českej republiky vyplývajúcej zo zákona č.456/2011Sb., v znení neskorších predpisov, dochádza od 1.1.2013 k zmenám v úhradách daní. Zo súčasných 199 finančných úradov bude od 1.1.2013 poverených výberom daní len 14 finančných úradov umiestnených podľa správneho (krajského) usporiadania ČR a špecializovaný finančný úrad (viď príloha č.3). V súvislosti s významnou redukciou počtu finančných úradov dochádza od 1.1.2013 aj k zriadeniu nových účtov pre platenie daní vedených Českou národnou bankou. V záujme bezproblémového platenia daní je nutné poznať čísla bankových účtov novo zriadených štrnástich finančných úradov (viď príloha č.2,

²⁶ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Daňový rád s komentárom*. Praha: ANAG, 2010. 687-688 s.

²⁷ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný príručce novým daňovým rádem*. Praha: VOX a.s., 2011. 46-47 s.

tabuľka č.1), t.j. zmeniť k 1.1.2013 čísla bankových účtov u prípadných trvalých príkazov, šablón platieb v rámci internetbankingu a pod. Účet pre platenie daní sa skladá z troch častí. Sú to predčíslenie bankového účtu, matrikové časti a kód banky pre platobný styk.²⁸

Údaje o zrušených finančných úradoch a nových finančných účtoch, som začlenila do mojej práce, pretože túto zmenu pokladám za dosť významnú. Tiež predpokladám, že nie každý obyčajný človek vie, kde by mal tieto údaje hľadať, preto môžu častokrát pri platení daní vznikáť rôzne nezrovnalosti. Pre názornú ukážku som sa rozhodla využiť tabuľky (viď príloha č.2, tabuľka č.1 a príloha č.3)

2.4.4. Zálohy

Záloha v súlade s ustanovením § 67 ZSDP odst.1 je povinná platba daňového dlžníka, ktorú je daňový subjekt povinný platiť už v priebehu zdaňovacieho obdobia, ak skutočná výška dane za toto obdobie nie je ešte známa. Zálohy sú stanovené v prípadoch uvedených v daňových zákonoch, ale môžu byť taktiež stanovené rozhodnutím správcu dane. Zálohy sa započítavajú do úhrady skutočne stanovenej daňovej povinnosti.²⁹

Na rozdiel od pôvodnej úpravy §67 odst.5 ZSDP, podľa ktorej smel správca dane stanoviť zálohy inak, poprípade zrušiť povinnosť daň zálohovať, umožňuje nová právna úprava správcovi dane stanoviť len zálohy nižšie či povoliť výnimku z povinnosti zálohy platiť za celé zdaňovacie obdobie. Prípadov, kedy by daňový subjekt chcel naopak hradiť zálohy vyššie, napr. prevodom z nadmerných dopočtov na dani z pridanej hodnoty a tým si uľahčiť konečnú úhradu dane z príjmu, bude minimum. Správca dane o takejto individualizácii zálohy môže rozhodnúť aj na žiadosť a takisto aj z moci úradnej, pričom v oboch prípadoch sa možno proti rozhodnutiu odvolať.³⁰

2.4.5. Nedoplatok podľa DŘ

Nedoplatok je splatná čiastka dane, ktorá nie je uhradená. Nedoplatok je takisto aj neuhradené príslušenstvo dane, u ktorého už uplynul deň splatnosti, poprípade tiež neuhradená čiastka zaistenej dane. Správca dane môže daňový subjekt vhodným spôsobom vyznamenať o výške jeho nedoplatku a upozorniť ho na následky spojené s ich neuhradením.³¹ Existujú prípady, kedy je možné odpísať nedoplatok pre nedobytnosť. Správca dane pri

²⁸ LÍBAL, Tomáš. Jak nato – Praktický návod na vybrané účetní a daňové postupy. *Učetnictví*, 2013, č. 1, s. 23-24

²⁹ aktuálne znenie: zákon č. 337/1992 Sb, o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov

³⁰ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Daňový řád s komentářem*. Praha: ANAG, 2010. 723-725 s.

³¹ HORTOVÁ, Z. *Správa daní podle daňového řádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 128 s.

postupe podľa §158 DŘ, odpíše nedobytný nedoplatok alebo nedoplatok, ktorého vymáhanie je spojené so zvláštnymi a nepomernými komplikáciami. Musia však byť splnené zákonné podmienky. Odpis prebieha na základe príkazu správcu dane k odpisu nedobytného nedoplatku z osobného daňového účtu, ktorý má formu evidovaného odpisového dokladu, ktorý súčasne plní úlohu evidovaného predpisného dokladu (poukazu), na účte nedobytných nedoplatkov.

Tento nedoplatok trvá ďalej, pokiaľ neuplynula lehota pre platenie dane a správca povinnosť k jeho vymáhaniu nezaniká. Je teda na správcovi dane, aby v rámci svojich povinností sledoval, či stále trvajú podmienky za ktorých, bol nedoplatok odpísaný. Pokiaľ teda daňový subjekt napr. zdedí nehnuteľnosť, je tu možnosť nedoplatok buď priamo podľa jeho výšky vymáhať, alebo aspoň zaistiť záložným právom.³²

Veľmi výraznou zmenou pre vykazovanie najrôznejších nevymáhateľných nedoplatkov je zánik nedoplatku ex lege podľa §153 odst.4 DŘ, pretože podľa tohto ustanovenia po márnom uplynutí lehoty pre platenia dane stanovenej §160 nedoplatok zaniká.³³

2.4.6. Preplatok podľa DŘ

Preplatok je čiastka, o ktorú úhrn platieb a vratiek na kreditnej strane osobného daňového účtu prevyšuje úhrn predpisov a odpisov na debetnej strane osobného daňového účtu. Správca dane prevedie preplatok na úhradu prípadného nedoplatku toho istého daňového subjektu na inom osobnom daňovom účte, poprípade sa preplatok použije na úhradu nedoplatku toho istého daňového subjektu u iného správcu dane, ktorého je nedoplatok evidovaný. O prevedení preplatku presahujúceho čiastku 1000kč, sa daňový subjekt vyrozumie.

Ak nie je takýto nedoplatok, stáva sa preplatok navrátilým preplatkom a zostáva ako platba na doteraz neuhradenú daň na osobnom daňovom účte, na ktorom je evidovaný. Pokiaľ existuje odôvodnený predpoklad, že dôjde do 10 dní odo dňa, kedy má byť preplatok na úhradu nedoplatku na inom osobnom daňovom účte použitý, ku vzniku povinnosti uhradiť daň na rovnakom osobnom daňovom účte, preplatok sa na úhradu nedoplatku na inom osobnom daňovom účte nepoužije.³⁴

Ak sú nedoplatky evidované na viacerých osobných daňových účtoch, uprednostní správca dane pri prevode preplatku na iný osobný daňový účet, úhradu nákladov konania a

³² KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný průvodce novým daňovým řádem*. Praha: VOX a.s., 2011. 50 s.

³³ Tamtiež s. 47

³⁴ HORTOVÁ, Z. *Správa daní podle daňového řádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 129 s.

zostávajúci preplatok použije na úhradu nedoplatkov postupne podľa jednotlivých skupín uvedených v § 152 odst.1 daňového poriadku, bez ohľadu na to, na akom osobnom daňovom účte sa nachádzajú.

Preplatok sa použije aj na úhradu nedoplatku toho istého daňového subjektu u iného správcu dane, u ktorého je nedoplatok evidovaný, ak si ho vyžiada správca dane tak, aby žiadosť došla správcovi dane, u ktorého je evidovaný preplatok, ešte pred vystavením príkazu k jeho vráteniu, najneskôr však do dňa, kedy uplynie lehota stanovená pre jeho vrátenie. K žiadosti sa pripájajú výkaz nedoplatkov, ktoré majú byť preplatkom uhradené, pokiaľ sa požiadavka uplatní prostredníctvom prepojených informačných systémov, stačí predložiť výkaz nedoplatkov dodatočne do 30 dní od uplatnenia požiadavky na úhradu nedoplatkov prostredníctvom týchto systémov.

Žiadosti sa vyhovie aj v prípade, že preplatok vznikne do 30 dní odo dňa vyžiadania. Ak bolo správcovi dane doručené viac žiadostí, vykoná sa úhrada v poradí, v akom správcovi dane žiadosti došli. Úhrada nedoplatkov evidovaných u správcu dane, u ktorého je evidovaný preplatok, má prednosť.³⁵

Pokiaľ správca dane nestihne preplatok na základe žiadosti daňového subjektu v stanovenej výške v 30 – dennej lehote daňovému subjektu poukázať alebo preplatok vráti po lehote stanovenej zákonom pre vrátenie navrátilného preplatku, ktorý sa vracia bez žiadosti, náleží daňovému subjektu úrok z navrátilného preplatku, ktorý zodpovedá ročnej výške repo sadzby, stanovenej Českou národnou bankou, zvýšenej o 14 percentuálnych bodov, platnej pre prvý deň príslušného kalendárneho polroka.

Tento úrok daňovému subjektu náleží odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom uplynula stanovená lehota pre vrátenie navrátilného preplatku, do dňa jeho poukázania daňovému subjektu. Úrok sa neprizná, ak nepresahuje 100kč. O výške úroku rozhodne správca dane bezodkladne po vrátení tohto preplatku.

Navrátilný preplatok poukazuje správca dane v českej mene vo výške, v akej bol evidovaný a to bezhotovostným prevodom na účet vedený u poskytovateľa platobných služieb alebo poštovým poukazom.

2.4.7. Navrátenie daňového preplatku

Ak nepreukáže žalobca vznik daňového preplatku v zmysle §64 zákona č.337/1992Sb. O správe daní a poplatkov, nie je možné tento daňový preplatok vrátiť. Výšku daňovej povinnosti tak aby pre vrátenie daňového preplatku bol daný právny dôvod, môže finančný

³⁵ aktuálne znenie: zákon č. 280/2009 Sb., Daňový rád, v znení neskorších predpisov

úrad zmeniť len vo vymeriavacom konaní a to za predpokladu, že ešte neuplynula prekluzívna lehota podľa §47 toho istého zákona.³⁶

V tomto prípade, žalobca neplnil 2 základné podmienky pre vrátenie daňové preplatku, takže mu finančný úrad nemohol vyhovieť. Žalobca ďalej taktiež neplnil ani prekluzívnu lehodu a teda podal žiadosť o vrátenie preplatku neskoro. Na základe týchto okolností pokladám, takmer za nemožné aby žalobca tento spor vyhral a daňový preplatok mu bol navrátený a pokladám toto rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR sa korektné.

2.5. Posečkání dane

Posečkání je zvláštnym inštitútom, ktorý predstavuje neúročené a časovo ohraničené posečkání s platbou dane, ktoré slúži k dočasnému odloženiu platobnej povinnosti daňového subjektu. Nejde o opravný prostriedok smerujúci proti rozhodnutiu o stanovenej daňovej povinnosti. Správca dane nepreskúmava zákonnosť či správnosť rozhodnutia o daňovej povinnosti, len posudzuje naplnenie zákonných podmienok.

Účelom inštitútu posečkání je zmierniť dopad platenia dane na daňové subjekty, pokiaľ by to inak pre nich znamenalo zásadné ohrozenie. Posečkáním sa pre účely daňového rádu rozumie nie len povolenie posečkania s úhradou dane, ale taktiež rozloženie jej úhrady na splátky.

Správca dane môže povoliť posečkanie na žiadosť daňového subjektu a taktiež z moci úradnej za splnenia nasledovných podmienok:

- a) pokiaľ by okamžitá úhrada znamenala pre daňový subjekt vážnu ujmu
- b) pokiaľ by bola ohrozená výživa daňového subjektu alebo osôb na jeho výživu odkázaných
- c) pokiaľ by okamžitá úhrada viedla k zániku podnikania daňového subjektu, pričom výnos z ukončenia podnikania by bol pravdepodobne nižší ako ním vytvorená daň nasledujúcim zdaňovacím obdobím
- d) ak nie je možné vybrať daň od daňového subjektu naraz alebo
- e) pri dôvodnom očakávaní čiastočného alebo úplného zániku povinnosti uhradiť daň.

Správca dane rozhodne o žiadosti o posečkání do 30 dní odo dňa jej podania. V rozhodnutí, ktorým bolo vyhovené žiadosti o posečkání, sa stanoví doba posečkání a posečkání môže byť viazané aj na ďalšie podmienky. Posečkání je možné povoliť najskôr

³⁶ Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 21. 8. 2003, č. j. 2 Afs 9/2003-70

odo dňa splatnosti a to aj spätne. Posečkání nesmie byť povolené na dlhšiu dobu ako je lehota pre platenie dane.

Po dobu povoleného posečkání nevzniká daňovému subjektu povinnosť uhradiť úrok z omeškania. Počas doby posečkání vzniká daňovému subjektu povinnosť uhradiť úrok z posečkanej čiastky, ktorý zodpovedá výške ročnej repo sadzby stanovenej Českou národnou bankou, zvýšený o sedem percentuálnych bodov, platných pre prvý deň príslušného kalendárneho polroka. Úrok z posečkanej čiastky sa neuplatní pri posečkání príslušenstva dane alebo peňažitého plnenia plateného v rámci delenej správy. Od predpísania úroku z posečkání, pokiaľ by ekonomické alebo sociálne pomery daňového subjektu zakladali tvrdosť uplatneného úroku, môže správca dane upustiť.³⁷

O predpise úroku z posečkanej čiastky za dobu posečkání vydá správca dane platobný výmer bezodkladne po skončení posečkání. Úrok z posečkanej čiastky sa nepredpíše, ak nepresahuje 100 Kč. Úrok z posečkanej čiastky je splatný do 30 dní odo dňa doručenia platobného výmeru.³⁸

2.6. Odpustenie dane

Úplne alebo čiastočne odpustiť daň alebo príslušenstvo dane je od 1. 1. 2011 oprávnený len minister financií z moci úradnej, pokiaľ pôjde o dane, ktoré spravujú ním riadené správne orgány (teda daňová a colná správa). Dôvodom k odpusteniu budú môcť byť nezrovnalosti vyplývajúce z uplatňovania daňových zákonov alebo mimoriadne, hlavne živelné udalosti. Rozhodnutím ministra financií sa pritom bude odpúšťať daň alebo príslušenstvo dane všetkým daňovým subjektom, ktorých sa dôvod odpustenia týka. Tieto rozhodnutia budú zverejňované vo Finančnom spravodajcovi. Už nebudú môcť byť podávané individuálne žiadosti a nebudú vydávané individuálne rozhodnutia o odpustení. Dôvodom k odpusteniu príslušenstva dane už nebude odstránenie tvrdosti.

Výnimkou je odpustenie podľa § 25 odst.3-8 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dedičskej, dani darovacej a dani z prevodu nehnuteľností, v znení neskorších predpisov. Taktiež aj odpustenie odvodu za porušenie rozpočtovej disciplíny alebo penále za omeškanie podľa rozpočtových pravidiel. V tomto prípade budú aj naďalej podávané individuálne žiadosti.³⁹

Otázka odpustenia daní, poskytnutia daňových úľav, odstránenia tvrdosti zákona či odpustenia daňového penále, je otázkou v absolútnom voľnom uvážení správneho orgánu.

³⁷ HORTOVÁ, Z. *Správa daní podľa daňového rádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 132 s.

³⁸ aktuálne znenie: zákon č. 280/2009 Sb., Daňový rád, v znení neskorších predpisov

³⁹ GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Informace k daňovému rádu* [online]. 2006-2013 [cit. 19. februára 2013]. Dostupné na <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/dane_poplatky_10657.html>

Takto absolútne pojaté voľné uváženie vylučuje subjektívne právo účastníka konania. Preto neodpustením dane, neodstránením tvrdosti zákona či neodpustením úhrady daňového penále nemôže byť daňový subjekt ukrátený v zmysle ustanovenia §247 odst.1 občianskeho správneho rádu.⁴⁰

⁴⁰ Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 01. 10. 2000, č. j. 2 9Ca 294/98-12

3 PLATENIE CESTNEJ DANE V ČESKEJ REPUBLIKE A NA SLOVENSKU

Touto kapitolou by som chcela poukázať na rozdiely medzi Českom a Slovenskom v platení cestnej dane. V úvode kapitoly sa budem zaoberať teoretickou časťou danej problematiky v Českej republike, sadzbou dane a výpočtom. Ďalej poukážem na teoretickú stránku tejto dane na Slovensku. Do tejto kapitoly som sa rozhodla začleniť mnou vytvorený dotazník (viď príloha č.5), ktorého cieľom je zistiť úroveň informovanosti mladých ľudí v oblasti platenia cestnej dane na Slovensku aj v Českej republike. Cestnú daň som si vybrala pretože moji rodičia sú živnostníci a predtým než začali používať auto na podnikanie som sama o tejto dani veľa nevedela. Preto som chcela vedieť ako sú na tom s vedomosťami o cestnej dani moji rovesníci.

Na otázky odpovedalo 78 ľudí vo veku od 18 do 26 rokov. Väčšina respondentov boli vysokoškolskí študenti. Cca 10% boli občania českej republiky a cca 90% boli Slováci. Samotný pojem „cestná (silniční) daň, nebol pre opýtaných úplne neznámy, no o spôsobe platenia 67% opýtaných nevedelo nič. Čo sa platcu dane týka boli odpovede niekedy až humorné (napr. odpoveď daň platia cestujúci). Sadzby dane boli taktiež pre opýtaných „veľkou neznámou“. Za pozitívne pokladám, že 38% respondentov aspoň tušilo, kde by mali tieto informácie hľadať, no myslím si že je to dosť málo v dnešnej dobe.

3.1. Česká republika

Cestná daň je typickou zálohovou daňou a platí sa za mesiace, v ktorých bolo auto používané aspoň 1 deň na podnikanie alebo inú samostatne zárobkovú činnosť. Nie je dôležité, či je auto zaradené do obchodného majetku alebo akým spôsobom sú uplatňované výdaje.

Zálohy na cestnú daň sa platia štyrikrát ročne:

do 15. apríla (na január až marec)

do 15. júna (na apríl až jún)

do 15. októbra (na jún až september)

do 15. decembra (na október a november)

Zostatok sa doplaca s daňovým priznaním - do 31. januára. Zálohy je možné taktiež uhradiť aj na celý rok vopred.

Pokiaľ nie je vozidlo trvale vyradené z evidencie u príslušného dopravného inšpektorátu alebo pokiaľ nie je vyradené z majetku určeného pre podnikanie, je bez ohľadu na svoj stav predmetom cestnej dane.⁴¹

3.1.1. Cestná daň – výpočet, sadzby, zníženia zvýšenie cestnej dane

Ročnú sadzbu nájdeme v zákone č.16/1993 Sb., o dani silniční, v § 6. U osobného automobilu rozhoduje zdvihový objem motoru uvedený v technickom preukaze (viď príloha č.4, tabuľka č.1). Sadzbu zvýšime o 25% u vozidiel prvýkrát registrovaných v ČR alebo v zahraničí do 31. 12. 1989. Zníženie uplatníme u vozidiel, od ktorých prvej registrácie k cestnej prevádzke (doma i v zahraničí) neuplynulo 9 rokov. Sadzbu dane znížime podľa § 6 už zmieňovaného zákona o 48 % po dobu 36 kalendárnych mesiacov od dátumu prvej registrácie, o 40 % po dobu nasledujúcich ďalších 36 kalendárnych mesiacov, o 25 % po dobu nasledujúcich ďalších 36 kalendárnych mesiacov.

Ak sa v obchodnom majetku nachádza vozidlo výlučne k preprave nákladov nad 3,5 tony, platí sa cestná daň bez ohľadu na to, či sa vozidlo používa. Neplatí sa len za mesiace, v ktorých boli po celý mesiac odovzdané registračné značky do depozita. Daňové priznanie za kalendárny rok sa podáva vždy do konca januára nasledujúceho roku.⁴²

3.2. Daň z motorových vozidiel na Slovensku

Predmetom dane z motorových vozidiel (predtým cestnej dane) na Slovensku je motorové vozidlo a prípojné vozidlo kategórie M, N a O, ktoré je evidované v Slovenskej republike a používa sa na podnikanie alebo na činnosti, z ktorých plynúce príjmy sú predmetom dane z príjmov. Úžitkovým vozidlom sa rozumie vozidlo kategórie M2, M3, N1 až N3 a O1 až O4. Predmetom dane z motorových vozidiel nie je vozidlo

- a) používané na skúšobné jazdy alebo iné jazdy, ktoré má pridelené zvláštne evidenčné číslo
- b) určené na vykonávanie špeciálnych činností, ktoré nie je určené na prepravu a v dokladoch vozidla je označené ako špeciálne vozidlo.

Daňovníkom je fyzická osoba alebo právnická osoba, alebo ich organizačná zložka zapísaná do obchodného registra, ktorá je ako držiteľ vozidla zapísaná v dokladoch vozidla, používa vozidlo, v dokladoch ktorého je ako držiteľ vozidla zapísaná osoba, ktorá zomrela,

⁴¹ Rozsudok krajského soudu v Plzni, zo dňa 21. 10. 1999, č. j. 37Ca 198/98

⁴² KONEČNÁ, Jana. *Silniční daň*. [online]. JakPodnikat.cz, 29. januára 2013 [cit.13.marca 2013].Dostupné na <<http://www.jakpodnikat.cz/silnicni-dan.php>>

bola zrušená alebo zanikla alebo používa vozidlo, v dokladoch ktorého je ako držiteľ vozidla zapísaná osoba, ktorá nepoužíva vozidlo na podnikanie. Taktiež zamestnávateľ, ak vypláca cestovné náhrady zamestnancovi za použitie vozidla; to neplatí, ak zamestnávateľom je vyšší územný celok, do rozpočtu ktorého plynie daň z motorových vozidiel alebo stála prevádzkareň alebo iná organizačná zložka osoby s trvalým pobytom alebo sídlom v zahraničí.

Pri určení základu dane z motorových vozidiel sa vychádza z údajov v technickom preukaze. Pri osobných vozidlách je kľúčový zdvihový objem vozidla v cm³ (viď príloha č.4, tabuľka č.2).

. Pri úžitkových vozidlách a autobusoch je to celková hmotnosť (v tonách) a počet náprav. Celková hmotnosť vozidla = pohotovostná hmotnosť + užitočná hmotnosť. Pri jazdných súpravách je to celková hmotnosť jednotlivého vozidla = súčet hmotností jednotlivých náprav. Od dane z motorových vozidiel je oslobodené vozidlo v dokladoch ktorého je ako držiteľ vozidla zapísaný vyšší územný celok, do rozpočtu ktorého plynie daň z motorových vozidiel alebo vozidlo diplomatických misií a konzulárnych úradov, ak je zaručená vzájomnosť.

Ak sa používalo vozidlo na podnikanie len časť roka, nebude platiť celú ročnú sadzbu dane. Zaplatí sa len tzv. pomernú časť, teda len za obdobie skutočného využívania vozidla na podnikanie. Pomerná časť dane sa vypočíta ako súčin jednej dvanástiny ročnej sadzby dane a počtu kalendárnych mesiacov, v ktorých sa vozidlo používalo na podnikanie.

Existuje aj možnosť platby tzv. preddavkami. Pri preddavkoch na daň je rozhodujúca výška predpokladanej dane platnej na daný rok. Ak súčet ročných sadzieb dane z vozidla u jedného správcu prevýši sumu 660 eur, stáva dlžník povinným platiteľom preddavkov.

Platenie preddavkov je možné štvrťročne od 660 do 8 292 eur, čo je 1/4 predpokladanej dane a preddavok je splatný do konca príslušného štvrťroka. Ďalšia možnosť sú mesačné preddavky, to je nad 8 292 eur, 1/12 predpokladanej dane, splatné do konca príslušného kalendárneho mesiaca. A žiadne preddavky sú v prípade ak je daň do 660 eur. Preddavky nemusí platiť ten podnikateľ, ktorého ročná daň neprevýši 660 eur. Rovnako ani vtedy, ak v priebehu roka začne využívať vozidlo na podnikanie.⁴³

⁴³ VARHANÍK, Pavol. *Daň z motorových vozidiel (cestná daň) a sadzby 2012, 2013*. [online]. MojePodnikanie.sk, 21. januára 2013 [cit.13.marca 2013].Dostupné na <<http://www.mojepodnikanie.sk/clanky/dan-z-motorovych-vozidiel>>

3.2.1. Platenie dane

Daň z motorových vozidiel sa už niekoľko rokov neplatí na rok vopred, ale dodatočne sa zúčtuje za uplynulé zdaňovacie obdobie. Napr. za rok 2012 treba daň zaplatiť do konca januára už na nové číslo účtu v zmysle vyhlášky č. 378/2011 Z.z., o spôsobe označovania platby dane. Pri úhrade je preto potrebné dbať na to, aby bolo použité nové predčíslenie účtu, ktoré označuje druh dane. Takisto základné číslo účtu, ktoré oznámil daňový úrad každému daňovníkovi zvlášť a je jedinečné. No a nakoniec kód banky – Štátnej pokladnice a správny variabilný symbol (viď príloha č.2, tabuľka č.2).⁴⁴

Na základe naštudovaných údajov som zistila, že cestná daň a daň z motorového vozidla majú len minimálne rozdiely. Ako v jednej krajine, tak aj v druhej majú takmer totožných poplatníkov, zľavy na dani a oslobodenia od dane. Rozdiel sa vyskytuje v prípade sadziieb. V Česku je sadza odstupňovaná na základe objemu motora, avšak na Slovensku sa sadzby rozdeľujú aj podľa vyšších územných celkov. Keďže na Slovensku sa daň z motorového vozidla radí medzi miestne dane, vyšší územný celok má možnosť ovplyvňovať výšku sadzby tejto dane. Miestne dane predstavujú špeciálnu skupinu zdanenia občanov. Určujú si ich obce a prevažne plynú do rozpočtu obce (v prípade dani z motorových vozidiel do rozpočtu Vyššieho územného celku). Miestne dane upravuje zákon č. 582/2004 Z.z., o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. V Českej republike výnos z cestnej dane plyní do Štátneho fondu dopravnej infraštruktúry.

Rozdiel je aj v prípade preddavkov na Slovensku, pri ich platbe je rozhodujúca výška predpokladanej dane platnej na daný rok. A v prípade, ak daň neprevýši 660 eur (16 905 CZK), podnikateľ na Slovensku preddavky platiť nemusí. Pri cestnej dani v Českej republike som sa s ničím takýmto nestretla.

⁴⁴ VARHANÍK, Pavol. *Daň z motorových vozidiel (cestná daň) a sadzby 2012, 2013*. [online]. MojePodnikanie.sk, 21. januára 2013 [cit.13.marca 2013].Dostupné na <<http://www.mojepodnikanie.sk/clanky/dan-z-motorovych-vozidiel>>

4 ZAISTENIE DANÍ A NÁSLEDNÉ SANKCIE V PRÍPADE NESPLNENIA DAŇOVEJ POVINNOSTI

Zrejme neexistuje subjekt, ktorý by sám, dobrovoľne a ešte aj na čas platil dane aj keď je táto povinnosť stanovená zákonom. Preto pokladám za pozitívnu možnosť donútenia, resp. potrestania za nesplnenie si tejto povinnosti. Ešte pred samotným trestaním existujú zaisťovacie inštitúty. Formou „trestu“ v tomto prípade sú sankcie. Podľa toho aké závažné je porušenie, taká závažná je aj sankcia.

4.1. Zaistenie daní

V prípade, že úhrada nebola prevedená ako aj v prípade najrôznejších nejasností a pochyb o budúcej úhrade, má správca dane k dispozícii celý register inštrumentov, ktorými môže budúcu platbu zaistiť. Niektoré z prijatých inštrumentov majú charakter predbežného opatrenia sui generis.

Jedná sa o inštitúty zaisťujúce úhradu dosiaľ nestanovenej alebo dosiaľ nesplatennej dane. Ad hoc uplatňovaný inštitút obsahuje ustanovenia o zaisťovacom príkaze. Rovnakú funkciu však plnia aj systémové zálohy na daň. A to zálohy ku ktorých úhrade vyplýva povinnosť priamo zo zákona a taktiež aj zálohy, ktoré prípadne stanoví správca dane. Druhú skupinu zaisťovacích možností upravujú ďalšie prijaté zaisťovacie inštrumenty. Jedná sa o možnosť zaistiť platbu dane záložným právom, ručením a bankovou zárukou. V svojom dôsledku ochráni uplatnenie týchto inštrumentov dlžníka pred uplatnením niektorého z vymáhacích spôsobov a správcovi dane poskytne istotu, že odložením zahájenia vymáhania neohrozí príjem verejného rozpočtu.⁴⁵

Aby správca dane mohol riadne zabezpečiť úhradu dane, dáva mu daňový rád k dispozícii prostriedky, pomocou ktorých, správca dane môže donútiť daňové subjekty aby svoje záväzky voči štátu splnili. Medzi tieto prostriedky patria:

- a. zaisťovací príkaz
- b. zriadenie záložného práva
- c. ručenie
- d. a iné...

⁴⁵ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Daňový rád s komentárom*. Praha: ANAG, 2010. 696 s.

4.1.1. Zaisťovací príkaz

Právnym inštitútom upraveným v daňovom ráde, ktorý umožňuje správcovi dane zaistiť včasnú a úplnú úhradu daňovej povinnosti zo strany daňového subjektu, je inštitút zaisťovacieho príkazu. Zmyslom zaisťovacieho príkazu je ešte pred vydaním rozhodnutia vo veci samej (t.j. meritórne rozhodnutie o daňovej povinnosti) zaistiť v prospech správcu dane finančnú čiastku k vykonaniu budúceho konečného rozhodnutia. Po vydaní zaisťovacieho príkazu musia byť splnené zákonné podmienky. Vydanie zaisťovacieho príkazu predpokladá existenciu odôvodnenej obavy, že daň, u ktorej dosiaľ neuplynul deň splatnosti alebo daň, ktorá nebola dosiaľ stanovená, bude v dobe jej vymáhateľnosti nedobytná alebo že v tejto dobe bude vybranie dane spojené so značnými problémami.

Zaisťovacím príkazom správca dane uloží daňovému subjektu úhradu v príkaze uvedené čiastky. U dane, ktorá nebola dosiaľ stanovená, stanoví výšku zaisťovanej čiastky správca dane podľa vlastných pomôcok. Ak nie je nebezpečenstvo z omeškania, môže správca dane vyzvať daňový subjekt aby najneskôr do 3 pracovných dní oznámil údaje potrebné preurčenie výšky zaisťovanej dane.

Proti zaisťovaciemu príkazu je možné sa odvolať, nemožno však uplatniť obnovu konania. O podanom odvolaní je správca dane povinný rozhodnúť do 30 dní odo dňa podania odvolania. S nedodržaním lehoty daňový rád spojuje neúčinnosť zaisťovacieho príkazu.

Daňový rád ukladá správcovi dane povinnosť neustále posudzovať splnenie podmienok pre existenciu zaisťovacieho príkazu a podľa aktuálneho stavu na nové skutočnosti reagovať. Ak pominú pred stanovením dane alebo pred dňom jej splatnosti dôvody, pre ktoré bolo zaistenie dane uplatnené, správca dane bezodkladne rozhodne o ukončení účinnosti zaisťovacieho príkazu. Ak zistí správca dane pred stanovením dane alebo pred dňom jej splatnosti dôvody pre zníženie pôvodnej výšky zaistenia, rozhodne o zmene zaistenej čiastky rozhodnutím, ktoré mení čiastku uvedenú v zaisťovacom príkaze a súčasne ukončí v rozsahu zmeny účinnosť pôvodného príkazu. Ak daňový subjekt nesplní povinnosť uloženú v zaisťovacím príkaze, môže správca dane rozhodnúť o zriadení záložného práva k zaistení čiastky stanovenej týmto zaisťovacím príkazom.⁴⁶

Zaisťovací príkaz je špecifický inštitút umožňujúci zaistiť v budúcnosti splatnú alebo v budúcnosti stanovenú daň a predísť tak možným problémom pri ich vyberaní. Zaisťovací príkaz tak nemá charakter konečného rozhodnutia, ale je prostriedkom, ktorý má

⁴⁶ HORTOVÁ, Z. *Správa daní podľa daňového rádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 136 s.

v odôvodnených prípadoch poskytnúť záruku, že daňový dlžník svoju zákonnú povinnosť uhradiť daň splní. Jedná sa teda o prostriedok dočasný.⁴⁷

4.1.2. Záložné právo

K zaisteniu daňovej pohľadávky môže správca dane zriadiť záložné právo. Rozhodnutie o zriadení záložného práva je svojou povahou blízke úkonom vykonávaným v rámci exekúcie. Správca dane je oprávnený zriadiť rozhodnutím záložné právo k majetku daňového subjektu k zaisteniu ním neuhradenej dane za podmienok stanovených občianskym zákonníkom. V rozhodnutí o zriadení záložného práva je povinný uviesť mimo obecné náležitosti taktiež výšku dane zaistenej záložným právom a označenie zálohy. Záložné právo je možné zriadiť k majetku vlastníka, odlišného od daňového subjektu, ktorého nedoplatok je zaist'ovaný a to na základe predchádzajúceho písomného súhlasu vlastníka s úradne overeným podpisom.

Záložné právo vzniká doručením rozhodnutia o zriadení záložného práva daňovému subjektu. Záložné právo k nehnuteľnosti evidovanej v katastri nehnuteľností a taktiež aj k ďalšiemu majetku, o ktorom sú vedené verejné registri, vzniká doručením rozhodnutia o zriadení záložného práva príslušnému katastrálnemu úradu, poprípade tomu, kto verejný register vedie.⁴⁸

Záložné právo zriadené rozhodnutím správcu dane zaniká právnou mocou rozhodnutia, ktorým správca dane ruší záložné právo. O zániku záložného práva z dôvodov stanovených občianskym zákonníkom vyrozumie správca dane daňový subjekt a vlastníka zálohy. Podľa ustanovenia §170 odst.1 a 2 Občianskeho zákonníku záložné právo zaniká:

- a) zánikom zaist'ovanej pohľadávky
- b) zánikom zálohy
- c) ak sa vzdá záložný veriteľ záložného práva jednostranným písomným úkonom
- d) uplynutím doby, na ktorú bolo zriadené
- e) ak zloží záložný dlžník alebo záložca záložnému veriteľovi obvyklú cenu zálohy
- f) písomnou zmluvou uzavretou záložným veriteľom a záložným dlžníkom alebo záložcom
- g) v prípadoch stanovených zvláštnymi právnymi predpismi

Premĺčaním zaistenej pohľadávky záložné právo nezaniká.⁴⁹

⁴⁷ Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 24. 1. 2007, č. j. 9 Afs 2/2007-46

⁴⁸ HORTOVÁ, Z. *Správa daní podľa daňového rádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 136 s.

⁴⁹ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Daňový rádu s komentárem*. Praha: ANAG, 2010. 704 s.

4.1.3. Ručenie

Procesné postavenie zákonného ručiteľa vzniká na základe iných zákonov. Ručiteľský vzťah zakladá úprava príslušného zákona, ktorá určuje aj jeho rozsah, t.j. či ručiteľ ručí za daň vrátane príslušenstva (zákonné ručenie podľa obchodného zákonníka) alebo či ručí len za nedoplatok na dani (daň z prevodu nehnuteľnosti a daň dedičská). Procesné postavenie ručiteľa je aktivované výzvou správcu dane, v ktorej deklaruje výšku dane, ku ktorej sa ručiteľský záväzok viaže, spolu s aktuálnou výškou nedoplatku na tejto dani.

Nedoplatok je povinný uhradiť ručiteľ aj vtedy, ak mu povinnosť ručenia ukladá zákon a ak mu správca dane vo výzve oznámi stanovenú daň, za ktorú ručí a súčasne ho vyzve k úhrade nedoplatku v stanovenej lehote. K výzve správcu dane priloží kópiu rozhodnutia o stanovení dane. Povinnosť ručenia nezaniká spolu so zánikom daňového subjektu bez právneho nástupcu. Doručením výzvy k zaplateniu daňového nedoplatku sa ručiteľ dostáva do rovnakého postavenia ako daňový subjekt, za ktorého daňový nedoplatok ručí.

Správca dane je povinný prvotne vyžadovať zaplatenie daňového nedoplatku od daňového subjektu. Výzvu ručiteľovi možno vypovedať, ak nebol nedoplatok uhradený daňovým subjektom, napriek tomu, že bol daňový subjekt na jeho úhradu bezvýsledne napomenutý a nedoplatok nebol uhradený ani pri vymáhaní na daňovom subjekte, pokiaľ nie je zrejmé, že vymáhanie by bolo preukázateľne bezvýsledné. Výzvu ručiteľovi možno vydať taktiež po zahájení konkurzného konania voči daňovému subjektu. Výzvu môže ručiteľ napadnúť odvolaním. Odvolanie má odkladný účinok.⁵⁰

V rozhodnutí o odvolaní je možné znížiť nedoplatok, ktorý má byť ručiteľom uhradený, ako výsledok domeriacieho konania alebo konania o dozornom prostriedku voči rozhodnutiu o stanovení dane, za ktorú ručiteľ ručí. V prípade, že takto nemožno zmeniť výšku stanovenej dane v dôsledku uplynutia lehoty pre stanovenie dane, je možné pri uznaní dôvodov, že pôvodná daň bola stanovená nesprávne, znížiť nedoplatok, ktorý má byť ručiteľom uhradený, len voči ručiteľovi.⁵¹

Ručiteľ je osobou, ktorá ručí len za úhradu dane z konkrétnej presne špecifikovanej záležitosti a iné nedoplatky daňového subjektu ručiteľ neručí. Od ručiteľa nemožno vyžadovať plnenia viacerých povinností, ako mu ukladá zákon.

Pokiaľ sťažovateľka ako ručiteľka splnila svoju povinnosť uhradiť daň skôr, než bola k úhrade vyzvaná správcom dane, svoju platbu riadne identifikuje a uvedie, že plní daňovú

⁵⁰ HORTOVÁ, Z. *Správa daní podľa daňového rádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 137 s

⁵¹ aktuálne znenie: zákon č. 280/2009 Sb., Daňový rád, v znení neskorších predpisov

povinnosť z titulu ručenia za jej úhradu, potom je jej povinnosť plnená a nie je možné požadovať úhradu opakovane.⁵²

Existuje aj typ ručenia na dobrovoľnej báze. Tento typ ručenia vzniká podľa §173 odst.1 DŘ, správca dane je v tomto prípade oprávnený rozhodnutím prijať záväzok ručenia od tretej osoby, teda osoby odlišnej od daňového subjektu k zaisteniu dane, ktorú tento daňový subjekt neuhradil. Správcovi dane je toto ručenie ponúknuté písomným prehlásením ručiteľa s úradne overeným podpisom a je na ňom, či o ručení touto osobou rozhodne. Správca dane môže využiť všetky právomoci, ktoré mu zákon priznáva k prevereniu majetkových pomerov a platobnej „morálky“ potencionalneho ručiteľa.⁵³

Výzva ručiteľovi podľa §57 odst.2 ZSDP predstavuje vrchnostenský akt (rozhodnutie), zakladajúce vzťah ku správcovi dane, jej doručením sa ručiteľ stáva daňovým subjektom a obsahom tohto vzťahu sú samozrejme (predovšetkým) povinnosti. Doručením tejto výzvy začína pre daňového ručiteľa daňové řízení, pričom sa však súčasne dostáva do postavenia subjektu, ktorému je uložená platobná povinnosť. Táto výzva teda predstavuje rozhodnutie, ktoré má hmotne-právne dôsledky. Táto výzva je rozhodnutím v zmysle §65 odst.1 Súdneho rádu správneho ČR, ktorou je možné po vyčerpaní opravných prostriedkov vlastných daňovému konaniu napadnúť správnu žalobou.⁵⁴

4.2. Sankcie za porušenie daňovej povinnosti

Správca dane môže uložiť sankcie na základe zistenia, že daňový subjekt nesplnil svoje povinnosti, a to povinnosti buď peňažitej alebo nepeňažitej povahy. Nesplnenie povinnosti peňažitej povahy, tzv. delikt proti platobnej disciplíne je daný vznikom daňového nedoplatku. Postihom za tento delikt je od 1. 1. 2007 úrok z omeškania. Výška sankcie závisí na výške daňového nedoplatku a dobe jeho trvania.⁵⁵

4.2.1. Pokuta podľa DŘ

Daňovému subjektu vzniká povinnosť uhradiť pokutu ak nepodá daňové priznanie alebo dodatočné daňové priznanie, napriek tomu, že mal túto povinnosť, alebo ak to učiní po stanovenej lehote a toto oneskorenie je dlhšie než päť pracovných dní.

⁵² BAXA, Josef a kol. *PREHLED JUDIKATURY ve věcech daňového řízení*. Praha: ASPI a.s., 2007. 395s.

⁵³ KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný pruvodce novým daňovým řádem*. Praha: VOX a.s., 2011. 54 s.

⁵⁴ Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 31. 3. 2008, č. j. 2 Afs 108/2005-120

⁵⁵ KUNC, Daniel. *Sankce v daňovém řízení* [online]. iHNed.cz, 25. 9. 2007 [cit. 12. marca 2013]. Dostupné na <<http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-22098160-sankce-v-danovem-řízení>>

Tato pokuta je stanovená vo výške:

- 0,05 % stanovenej dane alebo stanoveného daňového odpočtu za každý nasledujúci deň omeškania, najviac 5 % stanovenej dane resp. stanoveného daňového odpočtu
- 0,01 % stanovenej daňovej straty za každý nasledujúci deň omeškania, najviac však 5 % stanovenej daňovej straty.

Taktiež platcovi dane vzniká povinnosť uhradiť pokutu, ak nepodá hlásenie (napr. u dane vyberanej platcom dane zrážkou), vyúčtovanie, následné hlásenie alebo dodatočné hlásenie, napriek tomu, že mal túto povinnosť, alebo ak to učiní po stanovenej lehote a toto oneskorenie je dlhšie než päť pracovných dní, a to vo výške 0,05 % z celkovej čiastky dane, ktorú bol povinný v hlásení alebo vyúčtovaní uviesť za každý nasledujúci deň omeškania, najviac však 0,5 % z celkovej čiastky dane, ktorú bol povinný v hlásení alebo vyúčtovaní uviesť.⁵⁶

4.2.2. Penále podľa ZSDP a podľa DŘ

Tento pojem patrí medzi príslušenstvo dane. Penále je sankciou za správny poriadkový delikt nepriznania dane v správnej výške. Je to sankcia za oneskorené platenie daní a počíta sa vždy, keď má daňový dlžník určité omeškanie. Penále sú sankciou obligatórnou, správca dane nemá možnosť ju neuplatniť. V zákonom stanovených prípadoch však je možné penále odpustiť. Počíta sa za každý deň omeškania a začína sa počítat' v deň nasledujúci po dni splatnosti až do dňa platby vrátane. Vždy je to odo dňa pôvodného dňa splatnosti.

Penále činí 0,1 % z nedoplatku dane za každý deň omeškania, uplatní sa však najviac za 500 dní omeškania. Za každý ďalší deň omeškania sa uplatní penále znížené. Toto penále je vo výške 140 % diskontnej sadzby ČNB platnej v prvý deň kalendárneho štvrt'roka.

Je dôležité si uvedomiť, že i pri nedoplatku trvajúcim viac ako 500 dní sa v skutočnosti nemusí jednať o stále rovnaký nedoplatok vzhľadom k stanovenému poradiu úhrad dane. Nepenalizujú sa nedoplatky na príslušenstve dane. Vždy je však nutné zistiť, či sa v danom prípade jedná o nedoplatok na príslušenstve, a to s ohľadom na poradie úhrad daňových nedoplatkov. Penále sa nepredpíše ak nepresiahne v úhrne u jednej dane čiastku 100 Kč za jedno zdaňovacie obdobie (poprípade za kalendárny rok u jednorazových daní bez zdaňovacieho obdobia).⁵⁷

⁵⁶ MACHÁČEK, Ivan. Účetní a daňový pohled na sankce. *Účetnictví v praxi*, 2011, č. 4, s. 17

⁵⁷ Nakladatelství SAGIT. *PENÁLE*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&refresh=yes&levelid=da_285.htm>

Penále v novej právnej úprave (DŘ), zostalo takmer bez zmeny. Jediný rozdiel je pri znižovaní daňovej straty. Podľa §251 odst.1 je to výška 1%. Pôvodne to bolo 5%.⁵⁸

4.2.3. Úrok z omeškania podľa ZSDP a podľa DŘ

Tento termín predstavuje obligatórnu sankciu za porušenie povinností peňažitého charakteru. Je to prípad jedinej sankcie, ktorá sa uplatní nezávisle na vôli správcu dane.⁵⁹

Na rozdiel od úpravy v ZSDP bol posunutý deň začiatku počítania doby, odkedy sa úrok počíta. Podľa §252 DŘ odst.2 sa úrok začne platiť piatym pracovným dňom nasledujúcim po dni splatnosti.⁶⁰

Daňový subjekt je mylného názoru, podľa ktorého úrok ako príslušenstvo dane podlieha rovnakým zákonným pravidlám ako daň samotná – počnúc tým, že úrok sa stáva splatným vo „vlastnom zdaňovacom období“ a konečne tým, že úrok sa „vymeriava“ v prekluzívnej trojročnej lehote. Nič z tohto však nemôže obstať práve pre nesprávnosť spomínaného prvotného predpokladu o rovnakej povahe úroku a dane. Úrok nie je daňou a teda sa nevymeriava: k jeho výške dospieva správca dane jednoduchou matematickou operáciou. Tú potom daňovému subjektu oznámi alebo predpíše (slovami zákona „ho vyrozumie“), formou platobného výmeru.

Ako predpisovanie úroku tak predpisovanie penále nespadá do vymeriavacej fázy daňového řízení, ale do fázy platenia (vyberania) dane. Jediná lehota, ktorou je predpis penále (úroku) viazaný, je premlčacia lehota k vyberaniu dane: práve v tejto lehote musí byť predpis úroku (penále) oznámený daňovému dlžníkovi.⁶¹

Práve týmto rozsudkom som sa snažila poukázať na rozdiel medzi daňou a úrokom. Myslím, že je pomerne jednoznačne opísaný a teda v žiadnom prípade nie je možné zamieňať tieto dva pojmy, prípadne ich pokladať za totožné.

4.2.4. Pozastavenie činnosti

Pozastavenie činnosti je úplne mimoriadny inštitút v daňovom konaní. Je možné ho použiť vtedy, ak už bola za nesplnenie daňovej povinnosti uložená pokuta. Ak však táto pokuta nevedla k dodatočnému splneniu týchto povinností, má správca dane oprávnenie mu

⁵⁸ aktuálne znenie: zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád, v znení neskorších predpisov

⁵⁹ Nakladatelství SAGIT. *ÚROK*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&refresh=yes&levelid=da_498.htm>

⁶⁰ zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád, v znení neskorších predpisov

⁶¹ Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 24. 1. 2007, č. j. 1 Afs 148/2005-45

pozastaviť podnikateľskú činnosť, ktorá je predmetom zdanenia, ktorého sa porušenie povinnosti týka, až na dobu 30 dní.⁶²

4.2.5. Zvýšenie dane

Patrí medzi príslušenstvo dane. Jedná sa o sankciu uplatňovanú pri oneskorenom podaní daňového priznania, dodatočného daňového priznania a aj čiastočného daňového priznania. Zvýšenie dane môže byť použité aj v prípade, kedy daňový subjekt vôbec nepodal daňové priznanie ani na výzvu správcu dane a správca dane daň vymeral podľa pomôcok. Zvýšenie dane bude vymerané súčasne s vymeraním dane, alebo zvláštnym platobným výmerom. Rozhodnutie o zvýšení dane sa neodôvodňuje. Je však možné sa proti nemu odvolať. Toto odvolanie nemá odkladný účinok.⁶³

4.3. Možnosti obrany proti sankciám

Ak je daňovému subjektu predpísaná k úhrade niektorá z vyššie uvedených sankcií a ak má dotknutý daňový subjekt pochybnosti o výške, spôsobe, výpočte či opodstatnení uloženej sankcie, existuje vo väčšine prípadov niekoľko možností obrany, pomocou ktorých je možné sankcie odvrátiť alebo dosiahnuť aspoň ich zníženie. K zákonným možnostiam obrany proti rozhodnutiu správcu dane vo veciach uloženia sankcií patria odvolanie a žiadosť o odpustenie príslušenstva dane.⁶⁴

4.4. Odpustenie daňových sankcií podľa ZSDP

V súlade s § 55a ZSDP je možné miestne príslušnému správcovi dane podať žiadosť o odpustenie príslušenstva dane, tzn. aj sankcií v daňovom konaní, napr. z dôvodu nezrovnalostí vyplývajúcich z uplatňovania daňových zákonov alebo z dôvodov odstránenia nadmernej tvrdosti dopadu rozhodnutia na daňový subjekt. Odpustenie príslušenstva dane je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nedochádza k odstráneniu prípadných chýb predchádzajúcich rozhodnutí či postupu správcu dane, ale k úplnému či čiastočnému odpusteniu platobnej povinnosti daňového subjektu. O odpustenie príslušenstva dane

⁶² Nakladatelství SAGIT. *POZASTAVENÍ ČINNOSTI*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14].

Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&refresh=yes&levelid=da_336.htm>

⁶³ Nakladatelství SAGIT. *ZVÝŠENÍ DANĚ*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&refresh=yes&levelid=da_601.htm>

⁶⁴ KUNC, Daniel. *Sankce v daňovém řízení* [online]. iHNed.cz, 25. 9. 2007 [cit. 12. marca 2013]. Dostupné na <<http://pravnicaradce.ihned.cz/c1-22098160-sankce-v-danovem-řízení>>

rozhoduje Ministerstvo financií ČR, ktoré však vyhláškou č. 299/1993 Sb. delegovalo právomoc rozhodovať o žiadostiach o odpustenie menšieho rozsahu na finančné úrady.

Finančný úrad môže daňovú sankciu úplne alebo čiastočne odpustiť, a to maximálne do výšky 600 000 Kč v bežnom kalendárnom roku u jedného daňového dlžníka a jednej dane. Uvedená vyhláška tiež stanoví, za akých podmienok nie je možné príslušenstvo dane odpustiť. Finanční úrady nemôžu odpustiť príslušenstvo dane, pokiaľ vzniklo v dôsledku nesplnenia registračnej povinnosti a nepredloženia daňového priznania, ak ide o daň z pridanej hodnoty a spotrebné dane, ďalej z dôvodu opakovania nedostatku, za ktorý už bolo rovnaké príslušenstvo dane uplatnené, či z dôvodu uloženia sankcie po domeraní dane vykonané na základe zistení správcu dane (najčastejšie na základe vykonanej daňovej kontroly).

Ministerstvo financií na svojich verejne dostupných stránkach uvádza demonštratívny zoznam najčastejších dôvodov, ktoré môžu byť posúdené ako oprávnené k čiastočnému či úplnému odpusteniu príslušenstva dane z dôvodu tvrdosti.⁶⁵

⁶⁵ KUNC, Daniel. *Sankce v daňovém řízení* [online].iHNed.cz, 25. 9. 2007 [cit. 12. marca 2013]. Dostupné na <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-22098160-sankce-v-danovem-rizeni>>

ZÁVER

V závere tejto práce by som chcela opäť zdôrazniť v úvode spomínaný cieľ mojej práce, ktorým bolo vymedzenie a analýza pojmov týkajúcich sa platenia daní a objasnenie tejto oblasti pre čitateľov. Myslím, že obsahom mojej práce som dosiahla cieľ, ktorý som si stanovila.

Čo sa týka základných pojmov, predpokladám, že som ich ozrejmila dostatočne zrozumiteľne. Pri zákonných prameňoch pre platenie daní (Zákon o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov a Daňový rád, v znení neskorších predpisov), som sa pri písaní práce stretla s rôznymi polemikami o tom, či bolo prijatie novej právnej úpravy v procesnej oblasti daňového práva vôbec nutné.

A aj napriek mnohopočetnej novelizácii ZSDP sa častokrát objavovala aj kritika neprehľadnosti a nezrozumiteľnosti tohto predpisu, mám za to, že prijatie daňového rádu bolo pozitívnym krokom. Tak ako sa „vyvíjajú“ dane spolu so štátom a jeho politickou a ekonomickou situáciou, domnievam sa, že aj právne predpisy by mali napredovať. Taktiež usudzujem, že aj dosť dlhá legisvakačná lehota tohto predpisu bola veľmi vhodná, kvôli možnosti oboznámiť sa s pozitívami tohto predpisu a s „novinkami“, ktoré prináša. Mám za to, že proces evidencie daní som vymedzila pomerne jasne, zrozumiteľne a dostatočne obsírne. Bol to pre mňa proces pomerne neznámy, no teraz už viem, že s platením daní úzko súvisí a preto som sa mu rozhodla venovať svoju pozornosť.

V oblasti platenia daní vládne podľa môjho názoru mnohokrát neinformovanosť, čo by nebolo až také náročné zmeniť. Stačilo by preštudovať, prípadne vyhľadať si zákon na internete, kto však má v dnešnej uponáhľanej dobe na to chuť a čas?

No prinajmenšom by daňový subjekt mal vedieť, že daň sa platí určitým spôsobom a v určenej lehote, inak mu hrozí riziko sankcií. Pokiaľ však nebude daňový nedoplatok zaplatený dobrovoľne, je správca dane oprávnený pristúpiť k jeho vymáhaniu. Z toho vyplýva, že je vo vlastnom záujme každého, aby daň zaplatil riadne a včas a mohol sa tak vyhnúť nepríjemným situáciám a zbytočným komplikáciám. Toto pokladám za niečo, čo patrí do všeobecného prehľadu inteligentného človeka.

Štvrtú kapitolu o zaisťovaní daní a daňových sankciách som sa rozhodla začleniť do mojej práce práve preto, lebo tieto inštitúty bezprostredne nadväzujú na platenie, resp. nezaplatenie dane. A daňový subjekt by ich mal poznať.

A práve na to som sa snažila aj poukázať svojou prácou. Objasniť, že platenie daní nie je až tak zložitý, komplikovaný a nepochopiteľný proces.

A preto verím, že čitateľ si po prečítaní mojej práce vytvorí aspoň nejakú predstavu o procese platenia daní a procesoch s tým súvisiacimi.

ABSTRAKT

Názov mojej bakalárskej práce je „Platenie daní podľa daňového rádu“. V prvej kapitole sa venujem pojmu daň, okamžiku splatnosti dane, správe daní, daňovému konaniu a histórii daní a daňového procesu v Českej republike. V nasledujúcej kapitole prechádzam už k samotnému procesu platenia daní a jeho fázam. V tretej kapitole sa zaoberám konkrétne cestnou daňou. A v poslednej kapitole sa zameriavam na zaisťovacie inštitúty pri platení daní a k sankcie po nezaplatení.

Title of my thesis is "Paying taxes under the Tax Code." The first chapter deals with the concept of tax becomes due taxes, tax administration, tax procedures and tax history and tax process in the Czech Republic. In the next chapter already going through the process of paying taxes and phases. The third chapter deals with the specific road tax. And in the last chapter focuses on securing institutes in paying taxes if sanctions for non-payment.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

Daň, Splatnosť dane, Správa dane, Daňové konanie, Evidencia daní, Deň platby, Lehota pre platenie dane, Spôsob platenia daní, Nedoplatok, Preplatok, Navrátenie daňového preplatku, Posečkání dane, Odpustenie dane, Zaistenie daní, Zisťovací príkaz, Záložné právo, Ručenie, Pokuta, Penále, Úrok z omeškania, Pozastavenie činnosti, Zvýšenie dane

KEY WORDS

Tax, Tax Due, Tax Administration, Tax Proceedings, Tax Records, Day of payment, Time for payment of Tax, Way to pay Taxes, Arrear, Excess, Recovery of overpaid tax, Deferred taxes, Remission of tax, Providing tax, Secure command, Warranty law, Liability, Fine, Penalties, Interest on late payment, Suspension of operations, Increasing taxes

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Právne predpisy

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v znení neskorších predpisov

Zákon č. 337/1992 Sb, o správe daní a poplatkov, v znení neskorších predpisov

Odborné publikácie

BAXA, J. a kol. *PREHLED JUDIKATURY ve věcech daňového řízení*. Praha: ASPI a.s., 2007. ISBN:978-80-7357-225-9

Grůň, L. *Finanční právo a jeho instituty*. Praha: Linde, 2004. ISBN:80-7201-474-9

GRŮŇ, L. *Finanční právo a jeho instituty. 3. akt. a dopl. vydání*. Praha: Linde, 2009. ISBN:978.80-7201-745-4

HORTOVÁ, Z. *Správa daní podle daňového řádu*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN:978-80-7357-578-6

JÁNOŠÍKOVÁ, P., MRKÝVKA, P., TOMAŽIČ, I. *Finanční a daňové právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. ISBN:978-80-7380-155-7

KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Orientačný pruvodce novým daňovým řádem*. Praha: VOX a.s., 2011. ISBN:978-80-86324-93-7

ŠPÍRKOVÁ, T. a kol. *Tendence daňového a celního práva v 21. století*. Olomouc:Juridicum Olomoucense, o.p.s., 2011. ISBN:978-80-87382-25-7

Judikáty

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 19. 3. 2008, č. j. 9 Afs 131/2007-53

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 29. 3. 2006, č. j. 2 Afs 150/2005

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 21. 8. 2003, č. j. 2 Afs 9/2003-70

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 01. 10. 2000, č. j. 2 9Ca 294/98-12

Rozsudok krajského súdu v Plzni, zo dňa 21. 10. 1999, č. j. 37Ca 198/98

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 24. 1. 2007, č. j. 9 Afs 2/2007-46

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 31. 3. 2008, č. j. 2 Afs 108/2005-120

Rozsudok Najvyššieho správneho súdu zo dňa 24. 1. 2007, č. j. 1 Afs 148/2005-45

Rozsudok krajského súdu v Hradci Králové zo dňa 2. 9. 2002, čj. 30 Ca 182/2001

Odborné časopisy

ALEXA, Karel. Pojem daňového řízení v novem daňovém řádu. *Dane a finance*, 2012, č. 2, s. 8-14

BOHÁČ, Radim. Teoretický pohled na právní úpravu rozpočtového určení daní poplatku a jiných obdobných penežitých plnění. *Dane a finance*, 2012, č. 3, s. 3

LÍBAL, Tomáš. Jak nato–Praktický návod na vybrané účetní a daňové postupy. *Účetnictví*, 2013, č. 1, s. 23-24

MACHÁČEK, Ivan. Účetní a daňový pohled na sankce. *Účetnictví v praxi*, 2011, č. 4, s. 17

ŠMEJKAL, Viktor. Ke konceptu daňového procesu jakožto samotného odvětví práva. *Dane a finance*, 2012, č. 5-6, s. 23

Komentáre

Baxa J. a kol. *Daňový řád, Komentář, Příloha č.2.1.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN:978-80-7357-564-9

KOBÍK, J., KOHOUTKOVÁ, A. *Daňový řád s komentářem.* Praha: ANAG, 2010. ISBN:78-80-7263-616-7

Internetové zdroje

Úplné znění zákona č. 337/1992 Sb., ke dni 31.12.2010 [online]. Pracepropravniky.cz, 1.januára 2011 [cit. 31. januára 2013]. Dostupné na <<http://www.pracepropravniky.cz/zakony/zakon-o-sprave-dani-a-poplatku>>

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. *Informace k daňovému řádu* [online] cds.mfcr.cz, .2006-2013[cit.19.februára2013]. Dostupné na <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/dane_poplatky_10657.html>

VARHANÍK, Pavol. *Daň z motorových vozidiel (cestná daň) a sadzby 2012, 2013.* [online]. MojePodnikanie.sk, 21. januára 2013 [cit.13.marca 2013].Dostupné na <<http://www.mojepodnikanie.sk/clanky/dan-z-motorovych-vozidiel>>

KONEČNÁ, Jana. *Silniční daň.* [online]. JakPodnikat.cz, 29. januára 2013 [cit.13.marca2013].Dostupné na <<http://www.jakpodnikat.cz/silnicni-dan.php>>

Nakladatelství SAGIT. *PENÁLE*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&refresh=yes&levelid=da_285.htm>

Nakladatelství SAGIT. *ÚROK*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&refresh=yes&levelid=da_498.htm>

Nakladatelství SAGIT. *ZVÝŠENÍ DANĚ*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=157&typ=r&refresh=yes&levelid=da_601.htm>

Nakladatelství SAGIT. *POZASTAVENÍ ČINNOSTI*. [online]. sagit.cz 1996- 2013. [cit. 2013-03-14]. Dostupné na <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=74&typ=r&refresh=yes&levelid=da_336.htm>

KUNC, Daniel. *Sankce v daňovém řízení* [online]. iHNed.cz, 25. 9. 2007 [cit. 12. marca 2013]. Dostupné na <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-22098160-sankce-v-danovem-rizeni>>